

frihet från

Som socialdemokrat är jag glad över den ommöblering av regeringen som vår partiledare Olof Palme gjorde efter valet. Särskilt bra är dock att Ingvar Carlsson behåller sin inofficiella post som frihetsminister, trots att han också skall ta hand om vår miljö.

För vi får inte glömma bort att det var just Ingvar Carlsson som i grunden förnyade frihetsdebatten härom året. De borgerliga partierna med moderaterna i spetsen krävde bara mer och mer frihet för den enskilde. Det asociala i sammanhanget var framför allt att det skulle ske på våra i god demokratisk ordning utsedda politikernas bekostnad. Det skulle leda till rena anarkin, så fjärran från ett socialistiskt samhälle som det bara går att komma.

Då gjorde Ingvar Carlsson sin epokgörande insats. Han underströk med all rätt att vi socialdemokrater är frihetsvänligare än något annat parti. Men att det inte handlade om frihet till någonting utan frihet från. Frihet från nöd, hunger, törst, arbetslöshet, sjukdom, fattigdom, otrygghet och allt annat som landets medborgare tack vare socialdemokraterna i dag är nästan helt förskonade från.

Den aspekten på frihet kan ingen borgerlig människa begripa. Att frihet från saker och ting i själva verket är det primära för individen, om man vill öka hans frihet. Därför måste arbetet på att befria svenska folket från mängder av friheter vara ett förstahandsmål för oss socialdemokrater under den nu inledda mandatperioden.

Frihet från att själv välja politiskt parti har vi redan på många håll inom fackför-

eningsrörelsen. Det kompletterar vi nu med frihet från att välja om man skall ha hemförsäkring och i så fall i vilket bolag. För oss demokratiska socialister är saken självklar. Facket måste få avgöra det också, för bara då vet vi att det blir det oss närstående Folksam som anlitas. På det här sättet befriar vi de fackanslutna från bördan att välja, precis som vi en gång gjorde dem fria från hunger.

Bostadsrättsägare skall naturligtvis inte själv ha frihet att bestämma till vem han skall sälja sin bostadsrätt och till vilket pris. Frihet från sådana kapitalistiska företeelser är synnerligen angeläget. I annat fall sätts ju prisbildningen på bostadsrätter utanför demokratisk kontroll. Det kan leda till att vilka borgartyper som helst skulle kunna bli nya ägare, även när en socialist behöver lägenheten bättre.

Frihet från att välja läkare, tandläkare och sjukgymnast är ännu en betydelsefull frihetsreform. Det säger sig självt att samhället – i synnerhet där det är socialistisk majoritet i landstingen – förstår det där bättre än patienterna.

I dag vill många omvandla sina fritidshus till permanentbostäder och människor med åretruntbostäder göra motsatsen, förvandla dem till sommarstugor.

Det måste stoppas. Annars tar sig den enskilde vilka friheter som helst. Frihet från sådana friheter bör stå speciellt högt på frihetsministerns prioriteringslista.

Och hur – jag bara frågar – skall man kunna låta de enskilda föräldrarna välja barnomsorg utan stöd från samhället? Då utlämnas de ju vind för våg, helt fria från den sociala trygghet som vi socialdemokrater infört. Obligatorisk daghemsvistelse på heltid för alla barn, helst från födelsen och tills de börjar skolan, ger de små frihet från föräldrar, släktingar och privata dagmammor under större delen av dagen.

På det här sättet kan vi ge den enskilde frihet från att själv behöva ta ställning till ett antal alternativ. Då slipper han ju påverkas av osaklig borgerlig propaganda. När vi lyckats med det återstår bara att ändra lite i min favoritsång Arbetets söner, nämligen det där med att "kämpa för rättvisa, frihet och bröd". Det borde givetvis stå "kämpa för rättvisa, frihet från och bröd". Då blir det förstås en smula orytmskt, varför någon ytterligare justering nog är befogad. Men det kan inte vara något större problem. Vi har ju framstående skaldar i vårt parti – tex Kjell-Olof Feldt.

Matti Häggström